

A szabadság költője.

Emberi lelkek vágya, népek, nemzetek váraozása a szabadság. Véres betűkkel írta bele nevét a történet könyvébe. Nyomában, ahol járt, sóhajtások fakadtak a szívből, s embervér öntözte az eltikkadt mezőket. Átok kísérte azokat, kik elnyomták, s imádság áldotta, kik életre hívták.

Az emberiség legnagyobb kincse a szabadság.

Sokat zengtek róla a költők, s örök értékű, szent eszménye lett mindazoknak, akik megértették.

Mert nem mindenki érti meg a szabadság dalát. Tehetség kell hozzá, mint a zenéhez. Úgynevezett rátermettség, vagy pedig lelki diszpozíció. Némely ember elmélyed a harmonikus zene akkordjaiba. A másik meg fásultan hallgatja. Pedig a zene mindig szép, egyformán szép. De nincs meg mindenkiben egyformán az élvezéshez szükséges zenei kultúra.

Az igazi szabadság édes, bájos zenéjének átérzéséhez is kultúra kell: lelki kultúra. És ebben a lelki kultúrában fejlettebb, finomultabb egyéniség nincs, mint az asszizi szent Ferencé.

Sokat beszélünk ma az egyéniség szabad kifejlődéséről, az egyénnek és lelkiismeretének szabadságáról és a legtöbbször rabok vagyunk. Azok sínylődnek a legdurvább rabságban, akik sokat, nagyon sokat mesélnek a szabad eszméről és a szabad gondolatról.

Mert a szabadság igéjének átértéséhez kultúra kell, finoman művelt lelki kultúra.

A köznapi élet azt igazolja, hogy a lelki ürességével hengegő modern ember nem becsüli meg, mert nem érti meg a szabadságot. A nemzetköziség fattyúhajtása, s a nemzeti ideálok iránti durva közöny hovatovább úrrá lesz a néprétegek fölött. A materialisztikus hatalom túltengése ránehezedett a lelkekre. És az idők jele, hogy kevesebben és kevesebben vannak szabad emberek.

Szent Ferenc az igazi szabadság költője, énekese.

Itália mindig mosolygós tiszta égboltja, s a szabad napsúgár ragyogó fénye világította be lelkét, hogy apostola legyen a szabadságnak.

Legelőbb önmagát tette szabaddá, a szó legnemesebb és leg-szorosabb értelmében.

Mikor alamizsnát gyűjtött a szegény templomoknak, s falat-ját megosztotta a koldusokkal, ez a viselkedés nem tetszett szent Ferenc gazdag édes atyjának. Hogyan is tetszhetett volna, mikor az ő előkelő származású fia a bélpoklosokkal, s gyógyíthatatlan betegekkel barátkozott . . .

Asszízi püspöke elé hívatta különös viselkedésű fiát, hogy a főpap tekintélyének erejével jobb gondolkozásra bírja eltévelyedett gyermekét.

— Ha föl nem hagysz szégyenletes viselkedéssel, s napról-napra megbélyegzed családunkat, tudd meg, hogy minden vagyono-nomból kitagadlak, s nem tekintelek többé gyermekemnek.

Szólt szigorú hangon a felbőszült édes atya. Szent Ferenc pedig levetette magáról ruháit, s átnyújtotta neki:

— Ime itt van az, amit még tőled nyertem örökségül, s birtokomban van. Ezt is visszaadom, hogy ne fűzzön vagyonodhoz többé már semmi sem . . .

A főpapnak könnyek gyűltek szemeibe, s palástját a mezitelen szent Ferenc testére borította. Ez pedig letérdelt, s halát adott az Istennek, a nagy kegyelemért:

— Halát adok Neked mindeneknek Ura, hogy megadtad nekem az óhajtvá várt szabadságot. Most már letérdelhetek előtted, s igazán, szívből mondhatom: Miatyánk! Ki a mennyekben vagy . . .

. . . A szívből fakadó, őszinte imában pirkad a szabadság hajnala.

És akkor, amidőn minden szenvedély rabbilincseit lerázva, leborulhatunk Isten előtt, s őszintén, szívből mondhatjuk:

— Mi Atyánk! Ki a mennyekben vagy.

Az egyén szabadsága akkor fejlődik ki, mikor életét áthelyezi az abszolút szabadság fényözönébe: Istenbe.

És ezzel a nagy lelki szabadsággal átítatott lelkületű ember érti meg az igazi szabadság dalát. Ennek a lelkében fakadnak az emberbaráti és hazafias érzések, s minden nemes, szent gondolat, mely a napsugaras élet derűjébe állítja a világot.

Az Istenbe mélyen elmerülő lélek, az ő alázatosan meghódoló imádásával, a szabadság fölkelő napjának sugárözönében áll. Az élet lehelletét érzi, mert a szabadság ózondús, májusi levegője megérintette homlokát.

Nem értjük meg az igazi szabadságot, mert nem szeretünk imádkozni.

Nem értjük meg az igazi szabadságot, mert az anyagi élet lenyűgözte minden nemes törekvéseinket.

Szent Ferenc akkor szitta tele tudóval a szabadság éltető levegőjét, midőn a legutolsó anyagi bilincstől is megszabadult. Mert érezte, hogy ekkor lett lelkileg is szabad.

Egyszer téli időben haladt végig a havas, lucskos országúton. És vígan énekelve folytatta útját, midőn rablók támadták meg. Azt gondolták a haramiák, hogy nagyon sok pénze lehet annak, akinek ilyen jó kedve van.

Nosza, rajta, fölkutatták ruháit fürgén, gazdag zsákmány reménységével. S mikor nem találtak nála egy fiagarast sem, megkérdezték tőle:

— Hát ki vagy te koldus ember, akinek semmije sincsen, s mégis ilyen jó kedved van?

— Nagy királynak vagyok kicsiny követje, a szabadságot hirdetem. Ūrnöm a szegénység, — volt a felelet.

De a rablók nem értették meg, s bosszúságukban belehempergették az útszéli pocsoltyába.

Szent Ferenc kikelt a sáros vízből, lerázta ruhájáról a szennyet, s vígan haladt tovább. S most még lelkesebben énekelt dalt a szabadságról.

... És csak az lehet szabad akinek semmije sincsen ...?

Azt hiszem, hogy szent Ferenc sem azért lett a szabadság troubadourja, mert mindent elhagyott. Inkább azért, hogy a fennkölt szabad lelkeség világába helyezte magát, s ebből a nézpontról értékelte az anyagi világot.

A szabad lelkű ember nem lesz az anyagi kincsek rabszolgája, mert urrá lesz minden anyag fölött. Ő uralkodik rajtuk, s nem azok fölött. Megtalálja igazi helyét a teremtésben, s a megváltás kegyelmi szépségei vonják sűgárözönbe szívét.

Ennek a szabadságnak lett költője asszizi szent Ferenc.

S ha nem is emlegetjük nevét úgy, mint a szabadsághősökét,

mégis helyet érdemel a történelemben azok között, kik saját vérük ontásával vívták ki millióknak a szabadságot.

Mert költői lelkületével az egyén igazi szabadságának képét állítja elénk. Az egyén valódi szabadságának pedig fontos hivatása van a történelemben. Nélküle nem lehet a népek, nemzetek összességének állandó, eszményi szabadsága.

P. Trefán Leonárd.
